

2016

Internationaal Charter

VOOR

Aardrijkskundeonderwijs

IGU
UGI

Inhoud

DE PROCLAMATIE	4
BEVESTIGINGEN	7
DE BIJDRAGE VAN GEOGRAFIE AAN ONDERWIJS	7
ONDERZOEK VAN AARDRIJKSKUNDEONDERWIJS	8
INTERNATIONALE SAMENWERKING	10
EEN INTERNATIONAAL ACTIEPLAN	13

In deze Nederlandse vertaling wordt gesproken over geografie en aardrijkskunde. In Vlaanderen en Nederland heet het schoolvak aardrijkskunde en heet de wetenschap achter het schoolvak aardrijkskunde geografie. Aardrijkskundeonderwijs vindt in Nederland en Vlaanderen met name plaats in het primair en secundair onderwijs. De term geografie-onderwijs wordt in Vlaanderen en Nederland gebruikt in het hoger onderwijs en bij informele educatie. De auteurs van het Charter hebben bij het schrijven van het Charter zich vooral gericht op het schoolvak aardrijkskunde in het primair en secundair onderwijs. Daarom er is er in de Nederlandse vertaling van de Engelstalige Charter voor gekozen niet steeds te spreken over geografie-onderwijs maar vaak over aardrijkskundeonderwijs of waar dat van toepassing is over aardrijkskundeonderwijs en geografieonderwijs.

De proclamatie

In 1992 werd het eerste Internationaal Charter over aardrijkskundeonderwijs goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Internationale Geografische Unie op het 27e Internationale Geografische Congres in Washington D.C., U.S.A. (www.igu-cge.org). De proclamatie in het Charter van 1992 is nog steeds een zeer belangrijke basis voor aardrijkskundeonderwijs in de 21ste eeuw.

De proclamatie in het Charter van 1992 stelt dat de Commission on Geographical Education van de International Geographical Union:

ervan overtuigd is dat geografische vorming onmisbaar is bij de opleiding tot actieve burgers met verantwoordelijkheidsbesef in de huidige en toekomstige wereld,

zich ervan bewust is dat aardrijkskunde een informerend, praktisch en stimulerend vak kan zijn op alle onderwijsniveaus en bijdraagt tot levenslang genieten en begrip van onze wereld,

beseft dat leerlingen steeds meer internationale bekwaamheden nodig hebben om in een steeds kleiner wordende wereld te zorgen voor effectieve samenwerking op een breed gebied van economische, politieke, culturele en milieugerichte zaken,

bezorgd is dat aardrijkskundeonderwijs in sommige delen van de wereld verwaarloosd wordt en structuur en samenhang mist in andere,

bereid is collega's te helpen in hun strijd tegen geografische ongeletterdheid in alle landen van de wereld, en

de principes onderschrijft die staan in :

- Het Handvest van de Verenigde Naties;
- De Universele Verklaring over de Rechten van de Mens;
- De Constitutie van de UNESCO;
- De UNESCO-aanbeveling inzake Opvoeding tot Internationale Begrip, Samenwerking en Vrede;
- De Verklaring over de Rechten van het Kind;
- De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN en
- vele nationale curricula en verklaringen over aardrijkskundeonderwijs.

De commissie beveelt het Internationale Charter over aardrijkskundeonderwijs iedereen in de wereld aan.

Na het Charter van 1992 publiceerde de Commission on Geographical Education onder auspiciën van de Internationale Geografische Unie (IGU), een aantal Declaraties:

De internationale declaratie over aardrijkskundeonderwijs en culturele diversiteit, die werd vastgesteld op het 29e Geografisch Congres in Seoul, Zuid-Korea, in augustus 2000.

De declaratie van Luzern over aardrijkskundeonderwijs en duurzame ontwikkeling, die werd vastgesteld op het IGU-CGE Regionaal Symposium in Luzern, Zwitserland, in juli 2007.

De internationale declaratie over onderzoek op het gebied van aardrijkskundeonderwijs, die werd vastgesteld op de Regionale IGU-Conferentie in Moskou, Rusland, in augustus 2015.

Sinds het Charter uit 1992 is de wereld voortdurend veranderd en tegelijkertijd ook de geografie en het aardrijkskundeonderwijs. Daarom heeft de IGU Commission on Geographical Education een nieuwe Charter opgesteld. In vergelijking met 1992 is het nieuwe Charter beknopter en bevat het een actieplan. Educatiegeografen en leerkrachten aardrijkskunde die meer informatie wensen, wordt geadviseerd om het Charter uit 1992 te raadplegen en ook de declaraties en literatuur die te vinden zijn op de website van de IGU Commission on Geographical Education (www.igu-cge.org).

Meisjesschool in Tunesië

المدرسة الابتدائية للبنات بحبيس

ECOLE de FILLES

52 جربة
JERBA

مدنين 63
MEDENINE

Bevestigingen

Dit Charter uit 2016 onderschrijft wat in het eerdere Charter uit 1992 staat en benadrukt:

- Geografie is de studie van de aarde en haar natuurlijke en menselijke milieus. Geografie maakt de studie mogelijk van menselijke activiteiten en hun onderlinge relaties en interacties met milieus op verschillende schaalniveaus, van lokaal tot mondiaal.
- Hoewel geografie vaak een brugfunctie heeft tussen natuurwetenschappen en sociale wetenschappen, is het bij uitstek de discipline die zich bezighoudt met ruimtelijke variabiliteit, d.w.z. dat verschijnselen, gebeurtenissen en processen binnen en tussen plaatsen verschillen en daarom als een essentieel onderdeel van het onderwijs van alle burgers in elke samenleving moet worden beschouwd.
- Geografische educatie wordt in sommige delen van de wereld verwaarloosd, en mist structuur en ondersteuning in andere.

Het Charter uit 2016 richt zich specifiek tot beleidsmakers, onderwijsleiders, curriculumplanners, educatiegeografen en aardrijkskundeleraars in alle landen en jurisdicties van de wereld om ervoor te zorgen dat iedereen effectief en waardevol aardrijkskundeonderwijs krijgt en om educatiegeografen en leerkrachten aardrijkskunde overal te helpen in hun strijd tegen geografisch analfabetisme.

De bijdrage van geografie aan onderwijs

Mits effectief onderwezen kan aardrijkskunde fascineren en inspireren. Zorgen voor de kwaliteit van aardrijkskunde op scholen is dan ook een essentiële taak van beleidsmakers en onderwijsleiders op internationaal niveau. Of het nu is door het waarderen van de schoonheid van de aarde, de immense kracht van aardvormende krachten of de vaak ingenieuze manieren waarop mensen hun bestaan opbouwen in verschillende omgevingen en omstandigheden, door aardrijkskunde te bestuderen kunnen mensen begrijpen en waarderen hoe plaatsen en landschappen worden gevormd, hoe mensen en omgevingen met elkaar in wisselwerking staan, welke gevolgen voortvloeien uit onze dagelijkse ruimtelijke beslissingen en hoe het gevarieerde en met elkaar verbonden

mozaïek van culturen en samenlevingen op aarde in elkaar zit.

Geografie is daarom een vitaal onderwerp en hulpmiddel voor 21ste-eeuwse burgers die leven in een nauw verbonden wereld. Het stelt ons in staat om vragen te stellen over wat het betekent om duurzaam te leven in deze wereld.

Geografisch geschoolde individuen begrijpen hoe mensen verantwoordelijk zijn voor zowel de natuurlijke omgeving als voor anderen. Aardrijkskundeonderwijs helpt mensen om harmonieus te leren leven met alle levende wezens.

Geografisch onderzoek bevredigt en voedt de nieuwsgierigheid. Geografische perspectieven helpen bij het verdiepen van inzicht in veel hedendaagse uitdagingen zoals klimaatverandering, watermanagement, voedselzekerheid, energiekeuzes, overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen en verstedelijking. Lesgeven in aardrijkskunde of geografie dient verschillende essentiële educatieve doelen. Voortbouwend op hun eigen ervaringen, helpt het leren van aardrijkskunde en geografie (jonge) mensen vragen te formuleren, hun intellectuele vaardigheden te ontwikkelen en te reageren op problemen die hun leven beïnvloeden. Het leert ze niet alleen kennis maken met de belangrijkste vaardigheden van de 21e eeuw, maar ook met belangrijke hulpmiddelen om onderzoek te doen zoals kaarten, veldwerk en het gebruik van krachtige digitale communicatietechnologieën zoals Geografische Informatie Systemen (GIS).

Onderzoek van aardrijkskunde- en geografieonderwijs

Geografische educatie is van vitaal belang om de volgende generatie te voorzien van de kennis, vaardigheden, attitudes en praktijkervaringen om zorg te dragen voor afgewogen en beredeneerde beslissingen voor de planeet aarde. Hoe aardrijkskunde en geografie het best aan allerlei lerenden onderwezen kunnen worden is een belangrijk punt van aandacht en vereist goed en doorlopend onderzoek. We moedigen beleidsmakers en educatiegeografen aan om capaciteit op te bouwen om theoretisch en toegepast onderzoek uit te voeren. Specifiek moedigen we beleidsmakers, educatiegeografen en leerkrachten aardrijkskunde aan om:

- tijd en middelen te investeren in zowel onderzoek als de toepassing van opbrengsten van onderzoek in de klas en daarbuiten;
- waarde te hechten aan huidig onderzoek en kennisontwikkeling op het gebied van aardrijkskunde- en geografieonderwijs; en

- voortdurend te zoeken naar geschikte en relevante onderzoeksprioriteiten in het werkveld.

Degenen die aardrijkskunde of geografie doceren op lagere en middelbare scholen, maar evenzeer in hoger en ander onderwijs, moeten worden ondersteund door kennis uit onderzoek. Ze hebben de beste kritische inzichten nodig in bijvoorbeeld het gebruik van nieuwe technologieën, probleemgestuurde leerstrategieën en toekomstgericht onderwijs. Dit omdat leraren de sleutel zijn tot verbetering van het onderwijs en goede leraren hebben de beste hulpmiddelen nodig om mee te werken.

Belangrijke onderzoeksvragen zijn:

- Welke geografische kennis hebben lerenden nodig? Wat zijn hun misconcepties en vooroordelen? Hoe kunnen we hun geografische kennis, inzicht en vaardigheden verbeteren?
- Hoe moeten we de leerprogressies van zij die aardrijkskunde en geografie leren interpreteren? Hoe worden leerprogressies het beste op elkaar afgestemd en geëvalueerd?
- Wat zijn de kenmerken van effectief les- en leermateriaal en hulpmiddelen voor het verbeteren van de kwaliteit van geografisch onderwijs?
- Welke lesmethoden zijn efficiënt en effectief in het verbeteren van de kwaliteit van geografische educatie?
- Hoe kan de opleiding van aardrijkskunde- en geografieleerkrachten worden verbeterd om de kwaliteit van het onderwijs en de prestatieniveaus bij aardrijkskunde en geografie op scholen en instituten te verhogen?

Het resultaat van dergelijk onderzoek is dat curriculumontwikkelaars en educatiegeografen op alle niveaus in staat zullen zijn om:

- het curriculum en pedagogische en beoordelingsmethoden die worden gebruikt bij het onderwijzen en leren van geografie te verfijnen,
- een 'onderzoeksoriëntatie' te ontwikkelen bij leraren en educatiegeografen die reflectieve en kritische betrokkenheid bij de onderwijspraktijk mogelijk maakt alsmede een professionele instelling die vraagt om verbetering van de kwaliteit van geografisch onderwijs; en
- de doelen van aardrijkskunde- en geografieonderwijs te verduidelijken, ongeacht hoe het curriculum lokaal wordt vorm gegeven.

Internationale samenwerking

Aardrijkskunde- en geografieonderwijs leveren idealiter een unieke bijdrage aan het ontstaan van kritische mondiale perspectieven bij mensen.

De status van dit onderwijs verschilt echter tussen landen: sommige mensen hebben minder toegang tot hoogwaardig aardrijkskunde – of geografieonderwijs dan anderen. Een manier om de wereldwijde ontwikkeling en het bewustzijn van kwaliteit binnen aardrijkskunde- en geografieonderwijs te ondersteunen, is internationale samenwerking te bevorderen en aan te moedigen door de beperkte middelen samen te delen en docenten in verschillende landen te ondersteunen bij het van elkaar te leren.

Internationale samenwerking tussen leerkrachten aardrijkskunde of geografie moet worden bevorderd en ontwikkeld in de vorm van bilaterale of multilaterale uitwisselingen van ervaringen en onderzoek. Dit moet de uitwisseling van leerlingen, docenten, lerarenopleiders en geografen omvatten. Dergelijke uitwisselingen zouden zich kunnen richten op lesmaterialen en door onderzoek geleide ontwikkelingen in curriculum, pedagogiek en beoordeling.

Educatiegeografen en leraren in alle landen worden aangemoedigd om dergelijke uitwisselingen te bevorderen via het werk van de Commission on Geographical Education van de Internationale Geografische Unie en via vele andere geografische verenigingen en instituties.

Beleidsmakers worden aangemoedigd om internationale samenwerking te stimuleren en te faciliteren.

Zicht op Fuerteventura vanuit Lanzarote, Spanje

Een Internationaal Actieplan

Opdat alle mensen kunnen profiteren van kwalitatief hoogstaand aardrijkskundeonderwijs, zoals dat hierboven is toegelicht, stelt de International Geographical Union het volgende actieplan voor aan beleidsmakers, curriculumontwikkelaars en educatiegeografen om de kwaliteit van geografisch onderwijs en geografisch onderwijsonderzoek internationaal te verbeteren.

1

Nationale en lokale beleidsmakers op het gebied van het onderwijs, evenals leerkrachten aardrijkskunde op alle niveaus, moeten de focus van geografisch onderwijs en haar bijdrage aan de samenleving explicieter maken om een hoger niveau van publieke steun voor haar plaats in het curriculum te genereren.

Sterke argumenten voor aardrijkskundeonderwijs zijn:

- Aangezien locatie een sleutelfactor is in het leven, vooral in een tijd van globalisering en internet, biedt geografie met zijn focus op ruimtelijke variabiliteit een zeer praktisch en nuttig perspectief op het dagelijks leven.
- Geografie is de discipline waar kennis over locaties en regio's zijn basis heeft. De waardering van unieke contexten en omstandigheden in een onderling verbonden wereld helpt ons begrip van menselijke diversiteit te verdiepen.
- Geografie houdt zich bezig met zowel het lokale als het globale en de onderlinge verbanden tussen deze schalen van menselijke ervaring.
- Geografie houdt zich bezig met interacties tussen mens en milieu in de context van specifieke plaatsen en locaties en met kwesties die een sterke geografische dimensie hebben, zoals natuurlijke gevaren, klimaatverandering, energievoorziening, migratie, landgebruik, verstedelijking, armoede en identiteit. Geografie biedt een brug tussen natuurwetenschappen en sociale wetenschappen en moedigt de 'holistische' studie van dergelijke kwesties aan.
- Geografie helpt mensen om kritisch na te denken over duurzaam wonen, lokaal en wereldwijd, en hoe dienovereenkomstig te handelen.
- Geografie is veel meer dan het leren van veel feiten en concepten. De focus ligt op de patronen en processen die ons helpen een steeds veranderende planeet te begrijpen.

- Geografische kennis en vaardigheden bieden vooral wanneer gebruik gemaakt wordt van geospatial technologieën unieke kansen om de moderne wereld te begrijpen. Samen vormen ze een onschatbare set 21-eeuwse vaardigheden voor vandaag en morgen.

2

Nationale en lokale onderwijsbeleidsmakers moeten minimumvereisten stellen voor het lesgeven in aardrijkskunde en de geografische geletterdheid van diegenen die aardrijkskunde doceren.

Deze eis is gebaseerd op de overtuigingen dat:

- Alle studenten op alle niveaus in het basis- en voortgezet onderwijs hebben toegang nodig tot hoogwaardig aardrijkskundeonderwijs als een belangrijk onderdeel van hun curriculum.
- Omdat docenten de sleutel zijn tot innovatie en kwaliteit in het onderwijs, moeten hooggekwalificeerde leraren aardrijkskunde op alle scholen aanwezig zijn om te zorgen voor effectief curriculumleiderschap en implementatie. De initiële lerarenopleiding moet een minimumvereiste specificeren voor leerkrachten aardrijkskunde op zowel basisscholen als middelbare scholen.
- Aardrijkskundeleerkrachten moeten gekwalificeerd zijn in zowel fysieke als sociale geografie, zodat ze beide aspecten van de discipline op een juiste wijze kunnen integreren voor het primaire en secundaire niveau.

3

Nationale en lokale onderwijsbeleidsmakers en docentenverenigingen voor aardrijkskunde en geografie moeten processen ontwikkelen om (inter)nationale uitwisselingen van betekenisvolle onderwijs- en leermethoden voor aardrijkskunde en geografie aan te moedigen.

Verbeterde samenwerking en uitwisselingen tussen docenten aardrijkskunde in lokale jurisdicties, landen en internationaal hebben de potentie om:

- De positie van aardrijkskunde in scholen en de positie van geografieonderwijs in instellingen voor hoger onderwijs te versterken.
- Het doel van geografische educatie voor alle studenten te verduidelijken.

Training van leraars aardrijkskunde in Nederland

- Innovatieve en effectieve pedagogische werkwijzen in geografisch onderwijs te ontwikkelen.

Vergelijking van aardrijkskunde- en geografiestandaarden en leerplannen uit verschillende landen en mogelijkheden voor internationale uitwisselingen van leraren moet worden aangemoedigd om de kennis, vaardigheden en waarden te verspreiden die fundamenteel zijn voor al het geografisch onderwijs.

4

Lokale en nationale onderwijsbeleidsmakers en de geografische onderwijsgemeenschap moeten een relevante onderzoekagenda voor aardrijkskunde- en geografieonderwijs ontwikkelen en dit onderzoek ten goede laten komen aan de ontwikkeling van aardrijkskunde- en geografieonderwijs.

Lesgeven in aardrijkskunde en geografie kan in alle rechtsgebieden worden verbeterd door ervoor te zorgen dat alle aspecten van het geografisch onderwijs uitgaan van bewijsmateriaal dat is gebaseerd op sterke, peer-reviewed en relevante onderzoeksresultaten. Om dit te bereiken:

- moeten beleidsmakers, curriculumontwikkelaars en educatiegeografen internationaal gepubliceerd educatiegeografisch onderzoek bestuderen om 'best practices' te vinden en vast te stellen waar verder onderzoek nodig kan zijn.
- waar onderzoek naar geografisch onderwijs ontbreekt, moeten beleidsmakers en educatiegeografen dit ondersteunen.
- moeten beleidsmakers, curriculumontwikkelaars en educatiegeografen mechanismen ontwikkelen waarbij leraren in hun scholen toegang hebben tot internationaal geografisch onderwijsonderzoek in hun eigen taal.
- moeten leraren worden aangemoedigd om hoogwaardig onderzoek te doen op het gebied van aardrijkskunde- en geografieonderwijs als onderdeel van een masterstudie. Dergelijk onderzoek kan worden verbeterd door het werk van internationale onderzoeksgroepen die onderzoekers in staat stellen een beroep te doen op de middelen, vernuft en expertise die mogelijk plaatselijk niet beschikbaar zijn.

5

Nationale en lokale onderwijsbeleidsmakers en aardrijkskunde lerarenverenigingen en leerkrachten moeten een sterke professionele netwerkstructuur creëren en onderhouden.

Nationale en internationale professionele netwerkstructuren zijn noodzakelijk om nieuwe horizons voor geografisch onderwijs te openen.

Deze netwerken hebben ondersteuning nodig van een groot aantal onderwijsbeleidsmakers, geografische organisaties en andere belanghebbenden. In het bijzonder betekent dit:

- Voortdurende professionele ontwikkeling van geografisch onderwijs binnen en tussen netwerken moet worden aangemoedigd en gefaciliteerd voor alle leerkrachten; en
- De zichtbaarheid van de discipline en de waardering van de betekenis van aardrijkskunde en geografie in het onderwijs vereist een hoger mediaprofiel. Professionele netwerken op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau moeten worden aangemoedigd om het publiek bij hun werkzaamheden te betrekken.

Aardrijkskunde- en geografieonderwijs moeten overal ter wereld zo worden opgezet dat het zicht richt op de lokale en / of nationale prioriteiten. Maar ze moeten ook stevig worden gebaseerd op de vijf hierboven geschetste punten. Hoewel erkend wordt dat schoolcurricula overal in de wereld op belangrijke punten verschillen, is het belangrijk dat alle aardrijkskunde en geografiecurricula wereldwijd herkenbaar zijn als weerspiegeling van het beste wat de hedendaagse geografische wetenschapsbeoefening te bieden heeft.

Dit Internationaal Charter voor aardrijkskundeonderwijs, opgesteld door de Commission on Geographical Education van de International Geographical Union werd goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Internationale Geografische Unie op het Internationaal Geografisch Unie Congres in Beijing in augustus 2016.

De International Geographical Union beveelt de hier gepresenteerde beginselen en praktijken aan als een internationaal actieplan waarbij mensen in alle rechtsgebieden van de wereld het aardrijkskundeonderwijs kunnen ontvangen waar zij recht op hebben.

De International Geographical Union in haar congres in Beijing in 2016 bijeen, stelt dit Charter vast voor alle regeringen en volkeren ter wereld en beveelt de beginselen en praktijken in dit Charter aan als de basis waarop degelijk aardrijkskundeonderwijs in alle landen moet worden gehandhaafd.

*Getekend,
Beijing, August 24th, 2016*

*Prof. Vladimir Kolosov
President of the International Geographical Union*

Het Charter voor Aardrijkskundeonderwijs 2016 is opgesteld door prof. Joop van der Schee en prof. John Lidstone, (co-chairs) namens de IGU Commission on Geographical Education.

Ontwerpversies van dit Charter zijn besproken met vertegenwoordigers van EUROGEO, EUGEO, AAG, SEAGA en anderen.

Copyright tekst

IGU Commission on Geographical Education

Vertaling in het Nederlands

Luc Zwartjes en Joop van der Schee

Foto's

Joop van der Schee

Design

Usecue Amsterdam / Joseph Plateau, Amsterdam

International Geographical Union

Union Géographique Internationale

Commission
on Geographical Education